ВАРТО ЗНАТИ

Посібник-дорожня карта
для поранених військовослужбовців

З вдячністю за службу, команда Ветеранського Простору

У 2023 році наша команда розробила посібник-дорожню карту для поранених військовослужбовців, щоб допомоги безперешкодно реалізувати державні гарантії. З липня по грудень 2025 року ми працювали над його оновленням відповідно чинному законодавству.

Це стало можливим завдяки реалізації Проєкту «Психосоціальна підтримка ветеранів, Захисників звільнених з полону та родин полеглих у Ветеранському просторі на Вінниччині» за підтримки Європейського Союзу та Міжнародного Фонду Відродження в рамках спільної ініціативи «Європейське Відновлення України» . Матеріал представляє позицію авторів і не обов'язково відображає позицію Європейського Союзу чи Міжнародного Фонду «Відродження».

Сподіваємось, Ви знайдете тут корисну для себе інформацію.

Слава Україні!

Сайт Ветеранського простору

1. ГРОШОВІ ВИПЛАТИ ПРИ ОТРИМАНІ ПОРАНЕННЯ (ТРАВМИ, КОНТУЗІЇ, КАЛІЦТВА) ВНАСЛІДОК УЧАСТІ В БОЙОВИХ ДІЯХ:

1. Щомісячне грошове забезпечення у розмірі за останньою займаною посадою перед пораненням (контузією, травмою, каліцтвом).

2. Додаткова винагорода – **виплата в розмірі 100 000 грн**, у зв'язку з пораненням (контузією, травмою, каліцтвом), пов'язаним із захистом Батьківщини, які перебувають на стаціонарному лікуванні в закладах охорони здоров'я (у тому числі закордонних), включаючи час переміщення з одного лікарняного закладу охорони здоров'я до іншого, або перебувають у відпустці для лікування після поранення (контузії, травми або каліцтва) у зв'язку із отриманням тяжкого поранення за висновком (постановою) військово-лікарської (лікарсько-експертної, медичної) комісії. *(Постанова КМУ №168 від 28.02.2022 «Питання деяких виплат військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу, поліцейським та їх сім'ям під час дії воєнного стану»).*

3. Матеріальна допомога для вирішення соціально-побутових питань – виплата, яка здійснюється військовослужбовцям щороку у розмірі, що не перевищує розміру їхнього місячного грошового забезпечення *(Наказ МОУ №260 від 07.06.2018 «Про затвердження Порядку виплати грошового забезпечення військовослужбовцям Збройних Сил України та деяким іншим особам». Підстави для виплати щороку визначаються окремим дорученням Міністра оборони України).*

4. Грошова допомога для оздоровлення – виплата в розмірі місячного грошового забезпечення, яка здійснюється щороку, незалежно від матеріальної допомоги для вирішення соціально-побутових питань. *(Наказ МОУ №260 від 07.06.2018 «Про затвердження Порядку виплати грошового забезпечення військовослужбовцям Збройних Сил України та деяким іншим особам»)*

ВАЖЛИВО!!!!

Військовослужбовцям, які у зв'язку з пораненням (контузією, травмою або каліцтвом), пов'язаним із захистом Батьківщини, які відповідно до рішення ВЛК не можуть продовжувати службу у бойових частинах (на бойових посадах) або визнані непридатними до військової служби з переоглядом через 6-12 місяців та зараховані у розпорядження відповідних командирів, протягом двох місяців з дня зарахування у розпорядження (без врахування часу перебування у відпустці та на лікуванні) виплачується грошове забезпечення (без урахування додаткової винагороди) за останньою займаною посадою у повному обсязі.

Після перебування у розпорядженні понад два місяці і до закінчення перебування у розпорядженні таким військовослужбовцям щомісяця виплачується оклад за військовим званням, надбавка за вислугу років та додаткова винагорода у розмірі 20100 гривень.

(Постанова КМУ №168 від 28.02.2022 року «Питання деяких виплат військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу, поліцейським та їх сім'ям під час дії воєнного стану»)

У разі неотримання додаткової грошової винагороди **(виплата у розмірі 100 000 грн за поранення (контузію, травму, каліцтво) пов'язане із захистом Батьківщини),** напишіть **рапорт на ім'я командира** щодо включення Вас **до наказу** про виплату додаткової винагороди в розмірі 100 тис. грн та їхню виплату. До рапорту додайте копію Довідки про обставини травми (поранення, контузії, каліцтва) ***(згідно Додатку 5 до Положення про військово-лікарську експертизу в Збройних Силах України).***

ЗРАЗОК

Командиру військової частини А0000

РАПОРТ

Я, (ПІБ, посада, звання, військової частини А0000) після отриманого поранення/контузії/ушкодження, починаючи з _____ (дата) перебуваю на стаціонарному лікуванні у _____ (назва медичного закладу).

Обставини, місце та час поранення підтверджуються Довідкою про обставини травми №_____ від _____.

На даний час я не отримую додаткову винагороду у розмірі 100 тис. грн, відповідно до положень абзацу 4 пункту 1^2 Постанови Кабінету Міністрів України від 28.02.2022 № 168.

Керуючись Постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2022 № 168 та Наказом Міністра оборони України від 07.06.2018 № 260 «Про затвердження Порядку виплати грошового забезпечення військовослужбовцям Збройних Сил України та деяким іншим особам», прошу Вашого рішення щодо виплати мені додаткової винагороди на період лікування після отриманого поранення.

Додатки:

1. Копія Довідки про обставини травми (поранення, контузії, каліцтва) №_____ від_____202_р.
2. Копія документів з медичного закладу про лікування військового.
3. Інші підтверджуючі документи (за наявності).

посада
військове звання _____ ПІБ
(підпис)
“_____” _____ 202_ року

У разі незаконної відмови військової частини у виплатах, військовослужбовець має право подати скаргу до:

Вищого органу за підпорядкованістю військової частини (штаб Оперативного Командування, штаб виду Збройних Сил України);

Департаменту фінансів Міністерства оборони України (044) 271 12 57);

«Гарячої лінії» Міністерства оборони України (15-12, 0 800 500 442);

Гарячої лінії Уповноваженого Верховної Ради з прав людини (0 800 50 17 20);

Уповноваженого Президента України з питань захисту прав військовослужбовців zpv@apu.gov.ua.

2. ВІЙСЬКОВО - ЛІКАРСЬКА КОМІСІЯ (ВЛК)

Військово-лікарська комісія (далі – ВЛК) – це комісія лікарів, що здійснює військово-лікарську експертизу – медичний огляд, на основі якого визначають придатність за станом здоров'я до військової служби призовників, військовослужбовців, військово-зобов'язаних та резервістів, установлює причинний зв'язок захворювань, травм (поранень, контузій, каліцтв) із захистом Батьківщини/виконанням обов'язків військової служби/ проходженням військової служби та визначають потребу у продовженні лікування/ реабілітації.

Якщо захворювання чи отримана травма не призвели до порушення функцій органів і систем органів або призвели до незначних їхніх порушень (що також визначає лікар), то потреба в проходженні медичного огляду ВЛК відсутня, оскільки ступінь придатності до військової служби не змінився.

Для проходження ВЛК у воєнний час військовослужбовцю необхідно мати з собою такі документи:

- направлення на медичний огляд ВЛК;
- медичні документи, які підтверджують початок розвитку, розвиток захворювання або одержання травми (поранення, контузії, каліцтва): медична книжка, медичні карти стаціонарного (амбулаторного) хворого або витяги з них, довідки із закладів охорони здоров'я, свідоцтва про хворобу, витяг із книги обліку хворих в амбулаторії під час первинного звернення по медичну допомогу;
- посвідчення особи (військовий квиток або посвідчення офіцера);
- медична характеристика (у воєнний час надається тільки у випадках направлення на медичний огляд військовослужбовців із захворюваннями психіки та поведінки, а також при повторному направленні на медичний огляд ВЛК з метою визначення ступеню придатності до військової служби протягом 12 місяців з дня закінчення попереднього медичного огляду);
- службова характеристика (у воєнний час надається тільки у випадках направлення на медичний огляд військовослужбовців із захворюваннями психіки та поведінки, а також при повторному направленні на медичний огляд ВЛК з метою визначення ступеню придатності до військової служби протягом 12 місяців з дня закінчення попереднього медичного огляду);

- довідка про обставини травми (додаток 5) від в/ч (у разі отримання травми, поранення, контузії, каліцтва внаслідок бойових дій) та/або засвідчену копію акту про нещасний випадок (гостре професійне захворювання (отруєння), поранення, контузії, травми, каліцтва, окрім тих випадків, що настали внаслідок уражень або дій з боку противника);
- посвідчення УБД (за наявністю);
- витяги із особових справ та інші довідкові матеріали для військовослужбовців – учасників бойових дій (можуть бути у вигляді ксерокопій, однак завірені відповідними посадовими особами та печаткою в/ч);
- копія довідки про безпосередню участь особи у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією рф проти України (згідно встановленої форми);
- медичні документи щодо стану здоров'я, дані з яких будуть враховуватись лікарями під час формування постанов ВЛК.

Направлення на медичний огляд військовослужбовців проводиться: прямими начальниками від командира окремої частини, йому рівних та вище, штатних ВЛК, керівниками ТЦК та СП, начальниками (керівниками) закладів охорони здоров'я за місцем лікування, органів військового управління та підрозділів Військової служби правопорядку Збройних Сил України, органами прокуратури, слідчим, судом у порядку та з метою, визначеними Положенням про військово-лікарську експертизу в Збройних Силах України, *(затвердженого Наказом Міністерства оборони України №402 від 14.08.2008).*

У разі проведення ВЛК під час стаціонарного лікування, направлення на ВЛК військовослужбовцю не видається. Лікуючий лікар приймає рішення про потребу у ВЛК, за його клопотанням військовослужбовця зараховують на проходження військово-лікарської комісії.

Порядок отримання направлення на ВЛК

Якщо стан здоров'я дозволяє прибути до військової частини:

- після прибуття написати рапорт на ім'я командира в/ч з доповіддю про завершення лікування та запитом про направлення на проходження ВЛК (рапорт можна подати в письмовому вигляді або через мобільний додаток Армія+);
- отримати направлення від начальника медичної частини на проходження ВЛК за підписом командира військової частини;

Якщо стан здоров'я не дозволяє прибути до військової частини за направленням на ВЛК:

- звернутись до начальника лікувального відділення свого закладу охорони здоров'я;
- начальник лікувального відділення за наявності підстав, визначених п. 6.4 глави 6 розділу II Положення, затвердженого наказом МОУ №402 від 14.08.2008, пише подання до начальника військового лікувального закладу з характеристикою стану здоров'я;
- начальник військового лікувального закладу приймає рішення про необхідність направлення на медичний огляд ВЛК.

ЗРАЗОК

Додаток 15
до Положення про
військово-лікарську
експертизу в
Збройних Силах України

Кутовий штамп
військової частини
(закладу)

Начальнику (командиру)

_____

(вказати військовий лікувальний заклад,
військову частину)

НАПРАВЛЕННЯ
на медичний огляд військово-лікарською комісією з метою

_____

(вказати мету медичного огляду)

№ з/п	Військове звання	Прізвище, ім'я, по батькові	Дата народження	Місяць і рік прийняття (призову) на військову службу	Яким ТЦК та СП прийнятий (призваний) на військову службу	Попередній діагноз
1	2	3	4	5	6	7

Командир військової частини _____

(вказати номер військової частини)

_____

(військове звання, підпис, прізвище та ініціали посадової особи)

М. П.

Медичний огляд проводиться ВЛК з метою визначення придатності:

- військовослужбовців до військової служби;
- військовослужбовців до військової служби за військовою спеціальністю;
- військовослужбовців до служби в Десантно-штурмових військах, на підводних човнах, надводних кораблях, у морській піхоті, підрозділах спеціального призначенняі;

а також з метою визначення:

- потреби у відпустці для лікування у зв'язку з хворобою або відпустці для лікування після поранення (контузії, травми або каліцтва);
- потреби у тривалому лікуванні.

Постанови ВЛК щодо придатності (непридатності) осіб до військової служби приймаються відповідно до Розкладу хвороб, станів та фізичних вад, що визначають ступінь придатності до військової служби.

Як працює електронна черга на ВЛК?

Запис через електронну чергу на ВЛК може відбуватись віддалено начальником медичної служби військової частини або безпосередньо в закладі охорони здоров'я посадовою особою медзакладу.

Віддалений запис на ВЛК працює так: начальник медичної служби військової частини направляє військовослужбовця на ВЛК. Заходить в систему е-Черги, робить там відповідний запит, вносить необхідні дані військовослужбовця, після чого запис потрапляє у електронну базу закладу охорони здоров'я. Далі секретар ВЛК закладу охорони здоров'я приймає цей запит, розписує необхідних для майбутнього пацієнта лікарів, виходячи з особливостей його захворювання, травми чи поранення. Кожен зі спеціалістів, який повинен оглянути військовослужбовця, не виходячи з кабінету, бачить усю завантаженість по днях і годинах на тиждень вперед.

Якщо військова частина не перейшла на віддалений запис на ВЛК і направляє військовослужбовця на ВЛК без запису, військовослужбовцю потрібно звернутись в реєстратуру закладу охорони здоров'я, де посадова особа медзакладу запише військовослужбовця до відповідних спеціалістів через електронну чергу.

Відповідно до глави 20 розділу II Положення, Постанови ВЛК приймаються колегіально, більшістю голосів.

У разі незгоди голови або членів комісії з думкою інших членів, їх окрема думка заноситься до протоколу засідання ВЛК.

Голова або члени ВЛК відповідають за прийняте рішення та видачу документів про встановлення причинного зв'язку захворювань, поранень (контузій, травм або каліцтв).

ВЛК мають право приймати постанови на виїзних засіданнях та у випадках визначення потреби (відсутності потреби) у продовженні тривалого лікування військовослужбовців під час лікування за кордоном - дистанційно, на підставі оригіналів медичних та військово-облікових документів або належним чином їх засвідчених копій.

При медичному огляді військовослужбовців, які проходять медогляд ВЛК після травми, поранення чи захворювання, визначають наступні ступені придатності:

1. ПРИДАТНИЙ

1.1. **До військової служби** – військовослужбовець і надалі придатний для залучення як до небойових, так і бойових дій. Призначають на більшість посад.

Категоричні винятки, коли придатного не можна залучити до певних родів військ, можна дізнатись в *Додатку 3 Наказу МОУ № 402 від 14.08.2008 «Про затвердження Положення про військово-лікарську експертизу в Збройних Силах України»*.

1.2. **До служби у виді Збройних Сил України** – визначає придатність військовослужбовця до служби на підводних човнах, на надводних кораблях, у морській піхоті, Десантно-штурмових військах, спеціальних спорудах, підрозділах спеціального призначення.

1.3. **До служби у військових частинах забезпечення,** ТЦК та СП, ВВНЗ, навчальних центрах, закладах (установах), медичних підрозділах, підрозділах логістики, зв'язку, оперативного забезпечення, охорони - такі військовослужбовці є непридатними до служби у підрозділах спеціального призначення, на підводних човнах, надводних кораблях, у спецспорудах.

2. НЕПРИДАТНИЙ:

2.1. **До служби у виді Збройних Сил України або за військовою спеціальністю** – визначається непридатність військовослужбовця до служби на підводних човнах, на надводних кораблях, у морській піхоті, Десантно-штурмових військах, спеціальних спорудах, підрозділах спеціального призначення тощо.

2.2. **До військової служби з переоглядом через 6 – 12 місяців** – під час дії воєнного стану військовослужбовці, визнані ВЛК непридатними з переоглядом через 6-12 місяців звільняються з військової служби в запас *(стаття 26 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу)*.

2.3. **До військової служби** - такий ступінь придатності надає право на звільнення з військової служби. Виключення з військового обліку відбувається ТЦК та СП на підставі п.3 ч. 6 ст. 37 Закону України «Про військовий обов'язок та військову службу».

Проте, за бажання можна подати рапорт на продовження проходження служби на посадах передбачених Переліком *(Наказ МОУ № 410 від 14.08.2018 «Про затвердження Переліку посад, що можуть бути заміщені військовослужбовцями, які визнані військово-лікарськими комісіями непридатними до військової служби»*).

Постанова ВЛК про ступінь придатності військовослужбовця до військової служби чинна протягом 12 місяців з моменту проведення медичного огляду.

Постанови ВЛК про причинний зв'язок захворювань, поранень, контузій, травм, каліцтв приймаються в таких формулюваннях:

«Поранення (контузія, травма, каліцтво), ТАК, пов'язане із захистом Батьківщини» – якщо поранення (травма, контузія, каліцтво) одержане під час захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України, безпосередньої участі в антитерористичній операції (операції об'єднаних сил), забезпеченні її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах антитерористичної операції у період її проведення, під час безпосередньої участі у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, перебуваючи безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів, безпосередньої участі у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією проти України.

«Поранення (контузія, травма, каліцтво), ТАК, пов'язане з виконанням обов'язків військової служби» – якщо поранення (травма, контузія, каліцтво) одержане, у разі фактичного виконання службових обов'язків під час проходження військової служби, крім поранень (контузій, травм, каліцтв), одержаних за обставин фактичного виконання службових обов'язків.

«Поранення (травма, контузія, каліцтво), одержане в результаті нещасного випадку, ТАК, пов'язане з проходженням військової служби» – якщо воно одержане військовослужбовцем у результаті нещасного випадку за обставин, не пов'язаних з виконанням обов'язків військової служби, або одержане внаслідок вчинення ним правопорушення.

Постанови ВЛК про причинний зв'язок захворювань, поранень, контузій, травм, каліцтв приймаються в таких формулюваннях:

«Захворювання, ТАК, пов'язане із захистом Батьківщини» – якщо воно виникло під час захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України, безпосередньої участі в антитерористичній операції (операції об'єднаних сил), забезпеченні її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах антитерористичної операції у період її проведення, під час безпосередньої участі у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, перебуваючи безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів, безпосередньої участі у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією проти України.

«Захворювання (поранення, контузія, каліцтво, травма), ТАК, пов'язане з проходженням військової служби» – якщо воно виникло в період служби у військових частинах та установах, (крім захворювань (поранень, контузій, каліцтв, травм), пов'язаних з захистом Батьківщини) або коли захворювання, що виникло до військової служби, у період служби досягло такого розвитку, який призводить до непридатності (у тому числі тимчасової) до військової служби, служби з військової спеціальності.

«Захворювання (поранення, травма, контузія, каліцтво), НІ, не пов'язане з проходженням військової служби» – якщо захворювання виникло в того, хто пройшов медичний огляд, до призову на військову службу, прийняття на військову службу за контрактом (у тому числі і захворювання, яке не діагностовано під час призову (під час прийому на військову службу), але патогенетично їх розвиток почався до призову (до прийому) на військову службу) і військова служба не вплинула на вже наявне захворювання і придатність до військової служби або коли захворювання виникло після звільнення з військової служби та коли початок захворювання не можна віднести на період проходження військової служби.

Відпустка на підставі постанови ВЛК для лікування у зв'язку з хворобою або після поранення

На підставі **постанови ВЛК** відпустка для **лікування у зв'язку з хворобою** надається військовослужбовцям на **30** календарних днів, а для **лікування після поранення, травми, контузії або після оперативного лікування** – на **30, 45** або **60** календарних днів.

За наявності медичних показань відпустка для лікування у зв'язку з хворобою або відпустка для лікування після поранення (контузії, травми або каліцтва) **продовжується ВЛК** на 30 календарних днів, а в окремих випадках на 45 або на 60 календарних днів.

Загальний час безперервного перебування на лікуванні у військових (цивільних) лікувальних закладах, включаючи відпустку за станом здоров'я не повинен перевищувати **12 місяців поспіль** (лікар приймає рішення щодо терміну, необхідного для лікування в залежності від кожного окремого клінічного випадку). Після закінчення 4-місячного терміну перебування на безперервному лікуванні та у відпустці для лікування у зв'язку з хворобою (або після поранення, контузії, травми або каліцтва) потрібно **пройти ВЛК** для визначення ступеня придатності до військової служби/необхідності подальшого лікування.

Виключення з військового обліку у зв'язку з визнанням непридатним до військової служби відбувається через ТЦК та СП.

Відпустка на підставі постанови ВЛК

Після закінчення відпустки для лікування у зв'язку з хворобою або відпустки для лікування після поранення (контузії, травми або каліцтва) військовослужбовці (крім курсантів ВВНЗ) за рішенням керівників ТЦК та СП можуть пройти повторний медичний огляд за місцем проведення відпустки для визначення придатності їх до військової служби або для вирішення питання про потребу у наданні відпустки для лікування у зв'язку з хворобою або відпустки для лікування після поранення (контузії, травми або каліцтва) *(пункт 6.14 глави 6 розділу II Положення про військово-лікарську експертизу в Збройних силах України, затвердженого Наказом Міністерства оборони України №402 від 14.08.2008 (зі змінами).*

Громадяни, які звільнені з військової служби у запас або у відставку без проведення медичного огляду ВЛК або не згодні з постановою ВЛК про ступінь придатності до військової служби на період фактичного звільнення та ставлять питання про перегляд цієї постанови, оглядаються ВЛК закладів охорони здоров'я в системі Міністерства оборони України за узгодженням зі штатною ВЛК регіону за направленням керівника районного, міського ТЦК та СП.

Щоб оскаржити рішення військово-лікарської комісії в досудовому порядку, необхідно:

- написати заяву/скаргу особи щодо непогодження з висновками ВЛК та проханням переглянути вказане рішення вищою ВЛК;
- долучити до заяви/скарги усі відповідні медичні документи, копію попереднього рішення ВЛК та копію військового квитка (посвідчення офіцера);
- заяву, медичні документи та копію постанови ВЛК самостійно принести до вищої ВЛК або надіслати поштою цінним листом з повідомленням про вручення та описом вкладення на адресу відповідної ВЛК.

За результатом розгляду скарги ВЛК переглядає оскаржувану постанову або приймає рішення про направлення на контрольне обстеження та медичний огляд ВЛК і таке рішення ВЛК є обов'язковим до виконання та реалізоване не пізніше ніж в місячний строк. Потім військовослужбовцю надають новий висновок про стан здоров'я, який і буде братися до уваги.

У спірних та складних випадках право на винесення остаточного рішення залишається за Центральною військово-лікарською комісією (ЦВЛК).

У разі прийняття рішення про направлення на контрольне обстеження та медичний огляд, військовослужбовці направляються для проходження медичного огляду ВЛК в інший заклад охорони здоров'я, ніж той, в якому проводився медичний огляд ВЛК.

Як визначити вищу ВЛК?

Якщо постанови прийняли ПЕРВИННІ ВЛК - скаргу подають до регіонального ВЛК.
Постанови **регіональної ВЛК - до ЦВЛК (вул. Госпітальна, 16 м. Київ, 01133).**

Оскарження рішення ВЛК в суді здійснюється в порядку адміністративного судочинства відповідно до вимог Кодексу адміністративного судочинства України.

Постанови **ЦВЛК** можна оскаржити **лише до суду**, в порядку адміністративного судочинства.

Підсудність справ визначається за вибором позивача з урахуванням положень ст. 25 Кодексу адміністративного судочинства України.

До **оскарження результатів причинного зв'язку** захворювань, травм (поранень, контузій, каліцтв) військовослужбовців, військовозобов'язаних, резервістів, осіб, звільнених з військової служби, а також причинного зв'язку захворювань, травм (поранень, контузій, каліцтв), які призвели до смерті військовослужбовців, осіб, звільнених з військової служби вищевказані **строки не застосовуються**.

Суди не можуть змінювати медичні висновки комісій, але перевіряють законність процедури, повноту аналізу документів і наявність мотивів у постановах.

Якщо встановлено порушення – рішення ВЛК скасовується, а військовослужбовця направляють на повторний медичний огляд.

ЗРАЗОК

Назва вищої військово-лікарської комісії за підпорядкуванням
_____
(від кого)
тел._____

Скарга
на _____ ВЛК від _____ р. №_____

Я, військовослужбовець (за контрактом/призваний по мобілізації) ПІБ _____ _____ року народження, (звання, посада, підрозділ, в/ч), _____, отримав поранення (травму, каліцтво, контузію) під час виконання бойового завдання (обов'язків військової служби) _____ (дата, час, місце отримання поранення, травми, каліцтва, контузії), внаслідок якого завдано шкоду моєму здоров'ю.

У зв'язку з одержаним мною пораненням (травмою, каліцтвом, контузією) я був звільнений від виконання обов'язків військової служби та проходив лікування в (назва лікувального закладу)_____у період з _____р. по _____р. По завершенню лікування та реабілітації я пройшов військово - лікарську експертизу.

Відповідно до постанови військово-лікарської комісії №_____ від 202__р. було поставлено діагноз_____ та визнано_____ (придатним/обмежено придатним/непридатним з переоглядом через 6-12 місяців) за статтею _____ Наказу Міністерства Оборони України «Про затвердження Положення про військово-лікарську експертизу в Збройних Силах України» від 14.08.2008 № 402. Я не погоджуюсь з даним висновком, оскільки стан мого здоров'я, а саме (опис скарг на стан здоров'я та аргументів щодо неможливості продовження служби) _____ та не дозволяє виконувати службові обов'язки з моєї військової спеціальності передбачені статутами, посадовою інструкцією.

Що також підтверджується наступними медичними висновками:_____.

Також при винесенні оскаржуваної постанови не було враховано наступне: _____

Керуючись положеннями Наказу Міністерства Оборони України Про затвердження Положення про військово-лікарську експертизу в Збройних Силах України від 14.08.2008 № 402:

Прошу:

1. Скасувати Постанову ВЛК № _____ від _____
2. Призначити та провести повторний медичний огляд.

До скарги додаю:

1. Копія постанови ВЛК № від .
2. Копії документів, які підтверджують невідповідність попереднього висновку ВЛК.
3. Копія довідки про обставини травми «____»_____20___р.

Підпис/ звання, прізвище, ініціали
«___» _____ 20__ р.

3. АЛГОРИТМ ДІЙ ОТРИМАННЯ ДОВІДКИ ПРО ОБСТАВИНИ ТРАВМИ (ПОРАНЕННЯ, КОНТУЗІЇ, КАЛІЦТВА)

Довідка про обставини травми (поранення, контузії, каліцтва) необхідна, щоб отримувати гарантовані державою виплати. Вона підтверджує те, що військовослужбовець отримав поранення під час захисту Батьківщини та виконання обов'язків військової служби.

Довідка про обставини травми (поранення, контузії, каліцтва – *Додаток 5 до Положення про військово-лікарську експертизу в ЗС України, затвердженої наказом МОУ від 14.08.2008, №402 (зі змінами)* – це документ, в якому міститься інформація про обставини, при яких військовослужбовець отримав травму, поранення чи каліцтво, та виключення того, що поранення було отримано під впливом алкогольного чи наркотичного сп'яніння.

Наявність довідки про обставини травми та викладені в довідці обставини впливають на висновки ВЛК та ЕКОПФО (щодо причинно-наслідкового зв'язку), на розмір одноразової грошової допомоги у разі встановлення групи інвалідності або відсотка втрати працездатності.

Довідку про обставини травми (поранення, контузії, каліцтва) видають у 4-х примірниках:
– Перший примірник – до наказу про виплату додаткової винагороди;
– Другий – до особової справи військовослужбовця;
– Третій – до госпітальної (гарнізонної) військово-лікарської комісії;
– Четвертий – до територіального центру комплектування та соціальної підтримки для оформлення одноразової грошової допомоги.

Відповідно ч.3, ч.4, ч.5 ст. 260 Закону України «Про Статут внутрішньої служби Збройних Сил України»:

Довідка про обставини травми (поранення, контузії, каліцтва) складається начальником медичної служби військової частини, як правило, після проведення відповідного розслідування обставин отримання військовослужбовцем травми (поранення, контузії, каліцтва).

У разі якщо обстановка не дозволяє надати **довідку про обставини травми (поранення, контузії, каліцтва)** до направлення військовослужбовця, який одержав травму (поранення, контузію, каліцтво), на лікування поза розташуванням військової частини, така довідка направляється до закладу охорони здоров'я або територіального центру комплектування та соціальної підтримки у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

У разі **якщо** захворювання, травма (поранення, контузія, каліцтво) військовослужбовця спричинені **діями противника**, в тому числі під час перебування **в полоні**, відповідне розслідування обставин отримання військовослужбовцем захворювання, травми (поранення, контузії, каліцтва) не проводиться. Довідка про обставини захворювання, травми (поранення, каліцтва) складається протягом **п'яти днів** з дня отримання військовослужбовцем первинного облікового медичного документа, затвердженого Міністерством оборони України, а за його відсутності – довідки про перебування в закладі охорони здоров'я, та у такий самий строк направляється до закладу охорони здоров'я, в якому військовослужбовець перебуває на стаціонарному лікуванні, або територіального центру комплектування та соціальної підтримки у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Як отримати довідку про обставини травми (поранення, контузії, каліцтва)?

Необхідно дізнатись у безпосереднього командира чи подали рапорт про травму до штабу в/ч, а також чи є запис у Журналі бойових дій.

Якщо рапорту немає – написати пояснення і рапорт на командира в/ч із проханням видати довідку про обставини травми (за можливості додайте пояснення 2-3 військових, які були поруч на момент отримання поранення чи травми).

Направити рапорт до стройової частини.

Звернутись до лікуючого лікаря закладу охорони здоров'я (при перебуванні на лікуванні та неможливості особистого прибуття до в/ч) для відправки документів засобами електронного документообігу.
Оригінал відправлених документів має містити відмітку про відправлення СЕДО та печатку. Після прибуття до в/ч документи необхідно передати до стройової частини штабу.

Як найкраще подати рапорт?

ОСОБИСТО – надати копії усіх документів до в/ч та попросити особу, яка прийняла ці документи поставити відмітку про їх отримання (з зазначенням дати, підпису, посади, військового звання та ПІБ).

ПОШТОЮ – відправити «цінним листом» з описом вкладення та повідомленням про отримання на юридичну адресу ППД.

Якщо не має адреси військової частини:

Звернутися до в/ч (командування, управління), якому підпорядкована ваша в/ч.

Дізнатись на гарячій лінії Міноборони – за номером 1512.

Якщо військова частина відмовляється видати довідку:

Написати скаргу про бездіяльність чи затягування видання наказу командира. Додати копію рапорту з відміткою, опис вкладення у цінний лист, квитанцію про направлення поштового відправлення;

Подати скаргу до штабу оперативного командування, якому підпорядковується військова частина;

Звернутись до Військової служби правопорядку ЗСУ чи гарячу лінію Міністерства оборони України (за коротким номером 1512).

ЗРАЗОК РАПОРТУ про видачу ДОВІДКИ
про обставини травми (поранення, контузії, каліцтва)

Командиру військової частини А0000

РАПОРТ

Прошу Вашого рішення (Ваших вказівок) про видачу мені Довідки про обставини травми (поранення, контузії, каліцтва), отриманої мною під час виконання обов'язку військової служби _____ (дата та приблизний час поранення) під час _____ _____ (опис обставин, за яких отримано поранення) в районі _____ _____ (вказати місце, де сталося) згідно Додатку 5 до Положення про військово-лікарську експертизу в Збройних Силах України, затвердженого Наказом Міністра Оборони України №402 від 14.08.2008 р. (зі змінами).

ПОСАДА, ВІЙСЬКОВЕ ЗВАННЯ ПІДПИС ПІБ

“_____” _____ 202_ року

ЗРАЗОК

Додаток 5
до Положення про військово-лікарську
експертизу в Збройних Силах України
(пункт 1.9 глави 1 розділу ІІ)

Довідка
про обставини травми (поранення, контузії, каліцтва)
від ____. ____. _____ року № _____

_____
(військове звання, прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності))

_____
(РНОКПП (серія (за наявності) та номер паспорта для осіб, які відмовились від РНОКПП відповідно до закону, дата народження (у форматі «число.місяць.рік»)

_____

«____» _____ 20___ року одержав(ла) _____
(вказати вид, характер

_____
і локалізацію поранення, травми, контузії, каліцтва)

_____

За обставин_____
(докладно вказати, за яких обставин виникла травма (поранення, контузія, каліцтво), під час виконання робіт, на службі чи ні, у відпустці, в період перебування в місцях несвободи (у разі встановлення факту позбавлення особистої свободи державою-агресором, її органами, підрозділами, формуваннями, іншими утвореннями у зв'язку із захистом державного суверенітету, незалежності, територіальної цілісності і недоторканності України внаслідок збройної агресії проти України), в стані алкогольного сп'яніння чи ні тощо)

_____

_____

Підстава:

наказ командира (начальника) військової частини_____

від «____» _____ 20___ року № _____

Видана для пред'явлення

_____
(найменування закладу, організації)

Командир (начальник) військової частини

_____
(військове звання, підпис, власне ім'я та прізвище)

М. П.

4. УЧАСТЬ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ У ЗАХОДАХ, НЕОБХІДНИХ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБОРОНИ УКРАЇНИ, ЗАХИСТУ БЕЗПЕКИ НАСЕЛЕННЯ ТА ІНТЕРЕСІВ ДЕРЖАВИ

Військовослужбовці, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України (далі – Заходи) визначаються як УЧАСНИК БОЙОВИХ ДІЙ (УБД).

Стаття 6 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту».

Статус учасника бойових дій надається особам, які брали безпосередню участь у Заходах, за умови виконання ними особисто або у складі військової частини (органу управління, підрозділу), установи та закладу бойових (службових) завдань, проведення розвідувальних заходів, зокрема які отримали поранення, контузії, каліцтва.

У разі отримання поранення, контузії, каліцтва – право на оформлення статусу учасника бойових дій набувається одразу.

Перелік документів для отримання статусу УБД

- Довідка про безпосередню участь особи у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України
- Копії паспорта та ідентифікаційного коду
- Рапорт (заява) про отримання статусу учасника бойових дій
- Згода на обробку персональних даних
- Дві кольорові фотокартки розміром 3х4 см на матовому папері, зображення обличчя має займати 65-70% фотокартки

Перебуваючи на лікуванні, військовослужбовці можуть подавати рапорт до командира військової частини, в якій проходить службу з проханням видати **довідку про безпосередню участь особи у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України.**

Довідка про безпосередню участь у заходах оборони України має бути встановленого зразка, згідно Додатку 6 Порядку надання та позбавлення статусу учасника бойових дій, затвердженого Постановою КМУ від 20.08.2014 №413 (зі змінами).

Довідка видається тим органом, у складі якого військовий проходив службу та є підставою для надання особі статусу учасника бойових дій (особи з інвалідністю внаслідок війни).

Якщо військовослужбовець був офіційно відряджений до іншого військового формування (військової частини), саме те військове формування (військова частина) має видати довідку про безпосередню участь.

ЗРАЗОК РАПОРТУ про видачу ДОВІДКИ
про безпосередню участь

Командиру
підрозділу за підпорядкованістю

РАПОРТ

Я, (*звання, ПІБ*)_____,
який проходить військову службу на посаді у *(вказати підрозділ)* _____, брав участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України в районі_____ області *(вказати місце).*

Керуючись статтею 6 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» прошу Вашого рішення щодо видачі мені довідки про мою безпосередню участь особи у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України з_____по_____, згідно Додатку 6 до Порядку, затвердженого Постановою КМУ від 20 серпня 2014 р. № 413 (зі змінами).

У разі відмови прошу надати письмову вмотивовану відповідь з посиланням на норми чинного законодавства.

ПОСАДА
ВІЙСЬКОВЕ ЗВАННЯ ПІДПИС ПІБ

“_____” _____ 202_ року

ЗРАЗОК

Додаток 6
до Порядку затвердженого Постановою КМУ від 20 серпня 2014 року № 413
(зі змінами)

Кутовий штамп військової частини
(органу, підрозділу), підприємства,
установи, організації

ДОВІДКА

про безпосередню участь особи у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України

_____
(військове (спеціальне) звання, прізвище, власне ім'я, по батькові
_____
(у разі наявності) у називному відмінку)

назва посади, яку обіймає, згідно з штатом _____
число, місяць, рік народження _____
реквізити документа, що посвідчує особу (назва документа, серія та/або номер) _____
реєстраційний номер облікової картки платника податків _____
адреса задекларованого/зареєстрованого місця проживання (перебування) (не обов'язково) _____
номер контактного телефону (не обов'язково) _____
адреса електронної пошти (не обов'язково) _____

дійсно в період з _____ по _____ брав (брала) участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, перебуваючи в ___

_____
(найменування областей, районів, населених пунктів)

Підстава: _____
(назва, дата реєстрації та реєстраційний номер (індекс) не менш як одного

_____
з документів, які підтверджують безпосередню участь особи у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, — бойових донесень, журналів бойових дій (оперативних завдань, ведення оперативної обстановки), вахтових журналів, польотних листів, книг служби, наказів про залучення до таких заходів, відомостей про виконання розвідувальних заходів, або довідка про обставини травми (поранення, контузії, каліцтва)

Ця довідка є підставою для надання особі статусу учасника бойових дій (особи з інвалідністю внаслідок війни).

_____
(найменування посади, військове (спеціальне)
_____
звання командира (начальника) військової
_____

частини (органу, підрозділу), іншого керівника підприємства, установи, організації або уповноваженої ним посадової особи)	_____ (підпис)	_____ (власне ім'я та прізвище)

МП (за наявності)

Зворотний бік

Підтверджую достовірність внесення персональних даних

_____
(найменування посади, військове (спеціальне)
_____
звання керівника служби персоналу

_____ (кадрового центру) військової частини (органу, підрозділу), іншої посадової особи підприємства, установи чи організації)	_____ (підпис)	_____ (власне ім'я та прізвище)

5. ЕКОПФО (ЕКСПЕРТНІ КОМАНДИ З ОЦІНЮВАННЯ ПОВСЯКДЕННОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ОСОБИ)

За результатами проведення реформи з 01.01.2025 замість МСЕК утворено ЕКОПФО.

Діяльність ЕКОПФО регламентується Постановою КМУ №1338 від 15.11.2024 «Деякі питання запровадження оцінювання повсякденного функціонування особи».

Функції ЕКОПФО:

- встановлення групи інвалідності (I,II,III група);
- встановлення ступеню втрати працездатності (у відсотках);
- визначення потреби в протезуванні, ортезуванні та інших допоміжних засобах реабілітації;
- рекомендації до індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю;
- медичні показання на право одержання автомобіля з ручним керуванням або пристосованого автомобіля.

Оцінювання повсякденного функціонування особи необхідно пройти у випадках:

1. якщо після травми, захворювання чи поранення відбулась значна втрата працездатності;
2. якщо фізичне чи психічне здоров'я зазнало змін;
3. якщо є підозра на набуття групи інвалідності;
4. якщо є потреба у протезуванні;
5. якщо перенесено черепно-мозкові травми, зокрема контузії.

Рішення експертної команди з оцінювання повсякденного функціонування **є підставою** для **нарахування одноразової грошової допомоги, виплати пенсії** та оформлення **інших соціальних пільг.**

Критерії направлення на проведення оцінювання повсякденного функціонування особи визначені у додатках до постанови КМУ № 1338 від 15.11.2024 «Деякі питання запровадження оцінювання повсякденного функціонування особи».

QR-код з більш детальною інформацією
від Міністерства охорони здоров'я України
та переліком медичних закладів,
де працюють експертні команди.

У разі наявності питань, в тому числі щодо оцінювання повсякденного функціонування особи можна звернутись на «гарячу лінію» Міністерства охорони здоров'я за номером 0 800 505 201.

Щоб пройти оцінювання повсякденного функціонування, **потрібно отримати направлення**.

Під час **стаціонарного лікування** після поранення чи захворювання, на оцінювання повсякденного функціонування направляє **лікуючий лікар** або **голова ВЛК** після проведення військово-лікарської експертизи.

Для отримання направлення **необхідно**:

- звернутись до свого профільного лікуючого лікаря;
- підготувати додаткові документи, які відсутні в електронній системі (наприклад, старі виписки, висновки, заключення) та мають значення для подальшого прийняття рішення експертною командою.

Лікар формує електронне направлення, зазначає в ньому всю необхідну інформацію та долучає документи для розгляду експертною командою.

Під час перебування **у військовій частині**: військова частина **не може** направити безпосередньо на ЕКОПФО.

Тому можливо пройти ЕКОПФО:

- під час відпустки за станом здоров'я;
- або звернутись до медика військової частини з проханням:

– про направлення на проходження ВЛК (яка має право оформити направлення на ЕКОПФО);

– направити на консультацію до профільного лікаря (який після огляду зможе сформувати електронне направлення на ЕКОПФО).

Після звільнення з військової служби, направлення на оцінювання повсякденного функціонування надає сімейний лікар.

Документи для проходження ЕКОПФО:

1. паспорт або ID картка з витягом з Єдиного державного демографічного реєстру щодо реєстрації місця проживання;
2. копія ідентифікаційного коду;
3. військово-облікові документи (довідка про проходження військової служби, витяг з послужного списку) або їхні копії;
4. свідоцтво (-а) про хворобу/довідка ВЛК/витяг з протоколу засідання штатної ВЛК про встановлення причинного зв'язку захворювань, травм (поранень, контузій, каліцтв);
5. медична документація, оригінали (виписки з амбулаторної карти, виписки з історії хвороби стаціонарного хворого, результати лабораторних, інструментальних, променевих обстежень, консультативні висновки профільних обласних спеціалістів, тощо) та амбулаторна картка хворого;
6. копія індивідуального реабілітаційного плану (за наявності).

Сповіщення про дату та час оцінювання, а також рішення експертної комісії надходить на електронну пошту, а в разі її відсутності – рекомендованим листом на адресу фактичного перебування військовослужбовця.

Актуальний перелік експертних команд з оцінювання повсякденної функціональності можна знайти на сайті МОЗ.

Більше інформації за посиланням

Буклет «Як пройти оцінювання повсякденного функціонування»

З моменту подання електронного направлення – оцінювання повсякденного функціонування має бути проведене у строк **до 30 календарних днів**. Адміністратор закладу охорони здоров'я, де працює експертна команда, протягом 5 днів із моменту отримання направлення має: поставити справу в чергу, а система визначить дату та час оцінювання, або повернути справу на доопрацювання через неточності.

Під час проведення оцінювання **дозволена аудіо- та відеофіксація.** Запис може бути долучений до матеріалів, що подаються під час оскарження рішення. Про бажання здійснити аудіо-/відеофіксацію потрібно подати відповідну письмову заяву (довільної форми).

В залежності від стану здоров'я військовослужбовця, огляд експертною командою може бути проведено очно, заочно, дистанційно чи у форматі виїзного огляду.

- **Очна форма:** військовослужбовець особисто прибуває до закладу охорони здоров'я для огляду та співбесіди;
- **Заочна форма:** експертна команда розглядає документи без особистої присутності військовослужбовця, якщо подано достатній обсяг інформації;
- **Дистанційна форма:** застосовується телемедицина для взаємодії з військовослужбовцем;
- **Виїзна форма:** оцінювання здійснюється за місцем лікування або фактичного перебування, якщо військовослужбовець не може самостійно прибути до закладу.

Терміни проходження

У разі отримання поранення чи захворювання у зв'язку з:

- захистом Батьківщини, виконання обов'язків військової служби – відсутні обмеження щодо проходження оцінювання повсякденного функціонування протягом 3-х місяців після звільнення з військової служби, тому можна пройти ОПФО і пізніше;
- проходженням військової служби – бажано пройти ОПФО впродовж 3-х місяців після дати звільнення зі служби;

Рішення ЕКОПФО

Експертна команда спільно формує рішення про ступінь функціональних обмежень особи та рекомендації щодо подальших дій (призначення реабілітаційних заходів, встановлення інвалідності, потребу в інших формах соціальної підтримки).

Експертна команда формує Витяг з рішення для ТЦК та СП.

Після отримання витягу з рішення потрібно звернутись до:

1. Територіального фонду соціальної підтримки (для отримання допоміжних засобів реабілітації);
2. Територіальних органів Пенсійного фонду України (для призначення пенсійних виплат).

Оскарження рішення ЕКОПФО

Рішення експертних команд щодо результатів оцінювання **можуть бути оскаржені** до Центру оцінювання функціонального стану особи (49005, м. Дніпро, пров. Феодосія Макаревського, 1-А).

Скарга має містити:

- ПІБ скаржника;
- адресу проживання або перебування;
- контактні дані (телефон, e-mail);
- вимоги та їх обґрунтування;
- дату складання скарги.

Строки подачі скарги: протягом **40 календарних днів** з моменту надсилання витягу з рішення експертної команди, що оскаржується, скаржнику або його уповноваженому представнику.

Якщо строк подання скарги пропущено з поважних причин (відрядження, тимчасова непрацездатність, проходження військової служби), можна подати клопотання про його поновлення до Центру оцінювання (з наданням копій документів, що підтверджують наявність таких поважних причин).

Розгляд скарги експертною командою Центру оцінювання повинен бути завершений не пізніше **30 календарних днів** із дня її отримання.

Повторні огляди військовослужбовців

Якщо вже є статус особи з інвалідністю: повторний огляд відбудеться відповідно до раніше визначених строків (направлення можна отримати через ТЦК та СП або через застосунок Резерв+).

Якщо не виходить пройти вчасно повторний огляд в зв'язку з військовою службою: для військовослужбовців статус інвалідності залишається чинним на період проходження військової служби та протягом 60 календарних днів з дати звільнення з військової служби.

Переогляд з метою підвищення групи інвалідності: відбувається після заяви особи або її законного представника при змінах у стані здоров'я і працездатності особи з інвалідністю або за рішенням суду (ст. 7 ЗУ «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні»). На процес проходження оцінювання повсякденного функціонування впливає наявність групи інвалідності, навіть якщо її набуто в цивільних обставинах. У випадку, якщо травми, поранення, контузії, одержані при виконанні бойових завдань, призвели до ампутації кінцівок, втрати внутрішніх органів чи повної стійкої втрати органом його функцій, то ЕКОПФО може здійснити переогляд та призначити інвалідність на ступінь вище попередньої, але не вище І групи.

Якщо інвалідність встановлена безстроково: немає потреби проходити оцінювання повторно. Проте, якщо виникне така необхідність через погіршення стану здоров'я, то скерування на оцінювання можна отримати від лікаря.

Порядок дій для отримання статусу особи з інвалідністю внаслідок війни

1. Зібрати наступні документи:

- довідку командира військової частини про причини та обставини поранення;
- довідку військово-лікарської комісії (ВЛК);
- рішення експертної команди оцінки повсякденного функціонування особи (ЕКОПФО);
- витяг із наказу командира військової частини про виключення зі списків особового складу частини;
- Фото;
- Довідку про безпосередню участь;
- Довідку про відсутність судимості.

Після отримання витягу ЕКОПФО необхідно:

- Отримати посвідчення особи з інвалідністю внаслідок війни.

- Звернутися до ТЦК та СП із заявою про отримання ОГД.

2. Для отримання відповідного статусу потрібно подати заяву та рішення ЕКОПФО до органу соціального захисту населення за місцем реєстрації *(Постанова КМУ №685 від 08.09.2015 «Про затвердження Порядку надання статусу особи з інвалідністю внаслідок війни особам, які отримали інвалідність внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних під час безпосередньої участі в антитерористичній операції, здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх проведення, під час безпосередньої участі у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України»).*

Особі з інвалідністю внаслідок війни видають відповідне посвідчення та нагрудний знак.

Цей статус дає **право на отримання пільг та одноразової грошової допомоги.**

Одноразова грошова допомога призначається і виплачується:

(Постанова КМУ №975 від 25.12.2013 «Про затвердження Порядку призначення і виплати одноразової грошової допомоги у разі загибелі(смерті), інвалідності або часткової втрати працездатності без встановлення інвалідності військовослужбовців, військовозобов'язаних та резервістів, призваних на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори чи для проходження служби у військовому резерві»)

військовослужбовцю (крім військовослужбовця строкової служби), інвалідність якого настала внаслідок поранення (контузії, травми або каліцтва), отриманого ним під час виконання обов'язків військової служби або внаслідок захворювання, пов'язаного з виконанням ним обов'язків військової служби, чи встановлення інвалідності особі після її звільнення з військової служби внаслідок зазначених причин, у розмірі:

- 400-кратного прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатних осіб на 1 січня календарного року, в якому встановлено інвалідність – у разі встановлення інвалідності I групи;
- 300-кратного прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатних осіб на 1 січня календарного року, в якому встановлено інвалідність – у разі встановлення інвалідності II групи;
- 250-кратного прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатних осіб на 1 січня календарного року, в якому встановлено інвалідність – у разі встановлення інвалідності III групи;

військовослужбовцю (крім військовослужбовця строкової служби), інвалідність якого настала в період проходження військової служби або внаслідок захворювання, пов'язаного з проходженням ним військової служби, або встановлення особі, звільненій з військової служби, інвалідність якої встановлено не пізніше ніж через три місяці після звільнення її з військової служби чи після закінчення тримісячного строку, але внаслідок захворювання або нещасного випадку, що мали місце в період проходження зазначеної служби, у розмірі:

- 120-кратного прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатних осіб на 1 січня календарного року, в якому встановлено інвалідність – у разі встановлення інвалідності I групи;
- 90-кратного прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатних осіб на 1 січня календарного року, в якому встановлено інвалідність – у разі встановлення інвалідності II групи;
- 70-кратного прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатних осіб на 1 січня календарного року, в якому встановлено інвалідність – у разі встановлення інвалідності III групи;

військовослужбовцю строкової військової служби, військовозобов'язаному або резервісту, призваному на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори чи для проходження служби у військовому резерві, інвалідність якого настала внаслідок поранення (контузії, травми або каліцтва), заподіяного військовослужбовцю строкової служби, військовозобов'язаному чи резервісту під час виконання обов'язків військової служби або служби у військовому резерві, або не пізніше ніж через три місяці після звільнення із служби, закінчення зборів, проходження служби у військовому резерві, але внаслідок захворювання або нещасного випадку, що мали місце в період проходження строкової військової служби, проходження таких зборів, служби у військовому резерві, у розмірі:

- 120-кратного прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатних осіб на 1 січня календарного року, в якому встановлено інвалідність – у разі встановлення інвалідності I групи;
- 90-кратного прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатних осіб на 1 січня календарного року, в якому встановлено інвалідність – у разі встановлення інвалідності II групи;
- 70-кратного прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатних осіб на 1 січня календарного року, в якому встановлено інвалідність – у разі встановлення III групи.

У разі часткової втрати працездатності без встановлення інвалідності одноразова грошова допомога виплачується залежно від ступеня втрати працездатності, який установлюється експертною командою з оцінювання повсякденного функціонування особи або медико-соціальною експертною комісією, у розмірі, що визначається у відсотках прожиткового мінімуму:

- 70-кратного прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатних осіб на 1 січня календарного року, в якому встановлено ступінь втрати працездатності – військовослужбовцю, який отримав поранення (контузію, травму або каліцтво), захворювання під час виконання ним обов'язків військової служби, що призвело до часткової втрати працездатності без встановлення інвалідності, а також особі, звільненій з військової служби, яка частково втратила працездатність внаслідок зазначених причин, але не пізніше ніж через 1 рік після звільнення її з військової служби;
- 50-кратного прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатних осіб на 1 січня календарного року, в якому встановлено ступінь втрати працездатності – військовослужбовцю строкової військової служби, який отримав поранення (контузію, травму або каліцтво), захворювання у період проходження ним строкової військової служби, що призвело до часткової втрати працездатності без встановлення інвалідності, а також особі, звільненій із строкової військової служби, яка частково втратила працездатність внаслідок зазначених причин, пов'язаних з проходженням військової служби, але не пізніше ніж через 1 рік після звільнення її із строкової військової служби;
- 50-кратного прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатних осіб на 1 січня календарного року, в якому встановлено ступінь втрати працездатності – військовозобов'язаному або резервісту, якого призвано на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори чи для проходження служби у військовому резерві, який отримав поранення (контузію, травму або каліцтво), захворювання під час виконання обов'язків військової служби або служби у військовому резерві, що призвело до часткової втрати працездатності без встановлення інвалідності в період проходження зборів чи служби у військовому резерві або не пізніше ніж через 1 рік після закінчення таких зборів чи виконання резервістом обов'язків служби у військовому резерві.

Пільги особам з інвалідністю внаслідок війни надаються згідно ст.13 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»

6. ПРОТЕЗУВАННЯ

Протезування в Україні – безоплатне. Держава гарантує встановлення якісних протезів, а також покриває їх обслуговування та, за потреби, ремонт.

Алгоритм отримання протезу для військових передбачає збір необхідних документів, отримання висновку ВЛК або мультидисциплінарної команди, вибір протезного підприємства та оформлення договору на виготовлення виробу.

Кроки для отримання протезу:

1. **Зібрати необхідні документи:**
   - паспорт громадянина України;
   - ідентифікаційний код;
   - заяву на забезпечення протезним виробом;
   - висновок про необхідність забезпечення протезним виробом (від ЛЛК/ВЛК, ЛКК або мультидисциплінарної команди);
   - витяг з історії хвороби;
   - фото- та відеоматеріали щодо стану кукси та наявного об'єму рухів;
   - витяг з наказу командира військової частини або довідку про обставини травми;
   - посвідчення УБД (за наявності).

Подати документи для безоплатного отримання протезів за державною програмою можна у кілька способів:

⇨ Звернутися до соціального працівника, який є у медзакладі (якщо ще перебуваєте у лікарні). Якщо соціального працівника немає – звернутися до лікаря з проханням запросити працівника з територіального відділення Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю, який допоможе подати документи.

⇨ Через найближчий ЦНАП/місцевий орган соціального захисту населення/територіальне управління Фонду соцзахисту осіб з інвалідністю.

⇨ Подати документи онлайн через електронний кабінет особи з інвалідністю/Єдиний державний вебпортал електронних послуг.

При первинній реєстрації потрібно підвантажити скановану копію або фотокопію висновку мультидисциплінарної команди або ЛКК або ВЛК у полі «Документ, який надає право на пільгу».

Інструкція, як зареєструватися в кабінеті особи з інвалідністю є на сайті Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності України (розділ – Особам з інвалідністю).

2. Отримати висновок: звернутися до військово-лікарської комісії (ВЛК) або мультидисциплінарної команди для отримання висновку про необхідність протезування.

Направлення на забезпечення протезом надходить до електронного кабінету особи з інвалідністю (навіть якщо документи подавали не через електронний кабінет) та дає можливість обрати будь-яке протезне підприємство.

3. Обрати протезне підприємство: після отримання висновку – обрати протезне підприємство, яке буде виготовляти протез.

Інтерактивна мапа протезних підприємств

4. Укласти договір: укласти договір з обраним підприємством та Фондом соціального захисту осіб з інвалідністю (з цього моменту розпочнеться процес виготовлення протезу).

5. Отримати протез: завершальний етап – отримання готового протезу. У середньому, отримати протез можна впродовж 45 робочих днів. При простих випадках на виготовлення протеза достатньо 3 тижні. Максимальний час очікування з моменту подання документів до забезпечення протезом – 3 місяці.

Постановою КМУ № 518 від 01.10.2014 «Деякі питання протезування та ортезування виробами підвищеної функціональності за новітніми технологіями та технологіями виготовлення, які відсутні в Україні, та/або спеціальними виробами для занять спортом окремих категорій осіб, які втратили функціональні можливості кінцівки або кінцівок» затверджено «Порядок протезування та ортезування виробами підвищеної функціональності за новітніми технологіями та технологіями виготовлення, які відсутні в Україні, та/або спеціальними виробами для занять спортом окремих категорій осіб, які втратили функціональні можливості кінцівки або кінцівок».

Важливо - для отримання якісного протеза не потрібно чекати встановлення інвалідності.

Внаслідок внесених змін учасники бойових дій **зможуть отримати високофункціональний протез** без проведення первинного протезування, якщо це рекомендовано мультидисциплінарною реабілітаційною командою (МДРК), а також у всіх випадках високої ампутації кінцівки або подвійної ампутації.

Серед нововведень також:

- висновок мультидисциплінарної реабілітаційної команди (МДРК) визначено як документ, що підтверджує можливість протезування високофункціональними протезами без первинного протезування відповідно до Порядку, передбаченого Постановою КМУ від 05.04.2012 року № 321;
- скорочено строк експлуатації протезу, отриманого при первинному протезуванні, а також для військових, які повертаються до служби - до 3 років;
- вдвічі збільшено норматив забезпечення військових вкладишами для кукс верхніх і нижніх кінцівок;
- унормовано внесення інформації про високофункціональний виріб, отриманий за рахунок благодійної або гуманітарної допомоги, до Централізованого банку даних проблем з інвалідності (ЦБІ);
- скорочено перелік документів, які протезно-ортопедичні підприємства подають до Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю щодо забезпечення військових високофункціональним протезом.

Змінами до Наказу Мінсоцполітики від 25.05.2022 № 158 підвищено граничну вартість високофункціональних протезів для учасників бойових дій. **(майже 4,3 млн гривень** для верхньої кініцівки, **до 3,8 млн гривень** для нижньої кінцівки) .

Державна програма передбачає як безоплатне первинне протезування, так і вторинне (заміну протеза на інший).

До переліку виробів додано:

- протез плеча із зовнішнім джерелом енергії з електронним ліктьовим вузлом;
- протез після вичленення в плечовому суглобі із зовнішнім джерелом енергії з електронним ліктьовим вузлом;
- протез стегна модульного типу з колінним вузлом Genium X3 з електронним керуванням;
- протез після вичленення в тазостегновому суглобі модульного типу з колінним вузлом Genium X3 з електронним керуванням.

Більше інформації про те, як працює державна програма

ГАРЯЧІ ЛІНІЇ

Гаряча лінія (контактний центр) Міністерства оборони України	короткий номер 1512
Гаряча лінія (контактний центр) Генерального штабу Збройних Сил України	0 (800) 500 410, (044) 454 44 51
Гаряча лінія (контактний центр) Командування Сухопутних військ Збройних Сил України	0 (800) 500 410
Гаряча лінія Командування Повітряних Сил Збройних Сил України	0 (800) 500 410
Гаряча лінія (контактний центр) Командування Десантно-штурмових військ Збройних Сил України	0 (800) 500 410, (044) 454 44 99 після з'єднання натиснути цифру «4»
Гаряча лінія (контактний центр) Командування сил Територіальної оборони Збройних Сил України	0 (800) 507 028
Гаряча лінія Командування Медичних сил Збройних Сил України	(044) 230 74 98 цілодобово
Гаряча лінія з питань запобігання та виявлення корупції у Збройних Силах України	(044) 454 44 21
Гаряча лінія з питань військово-соціального забезпечення, соціального захисту військовослужбовців та членів їх сімей, Головного управління морально-психологічного забезпечення	(044) 454 44 51
Гаряча лінія Департаменту фінансів Міністерства оборони України з питань грошового забезпечення та соціальних виплат	(044) 271 12 57
Спеціалізована прокуратура у сфері оборони	(044) 286 37 89
Військова служба правопорядку	(044) 454 73 08, (044) 454 73 03 в неробочий час

ДЛЯ НОТАТОК

Якщо на будь-якому етапі у Вас виникли труднощі з отриманням відповідних документів або Ваші права порушено, звертайтесь за консультацією до команди Ветеранського простору.

Ми завжди готові допомогти!

Наша адреса: м. Вінниця, вул. Єрусалимка, 8

Телефон: (067) 959 40 65

Наш сайт: https://www.vtprostir.com.ua

Сторінка у Фейсбук: https://www.facebook.com/vtprostir

Підписано до друку 02.02.2026 р.
Формат 60х84/16. Папір офсетний.
Друк цифровий. Умов. друк. аркушів 2,75.
Наклад за замовленням.

Віддруковано ФОП Логачьов О.Е.
тел. 095 354 64 92
e-mail: vedacifra@gmail.com
м. Вінниця, вул. Князів Коріатовичів, 24